

SLUŽBENE NOVINE TUZLANSKOG KANTONA

GODINA 7 • TUZLA, SRIJEDA 6. SEPTEMBRA/RUJNA 2000. GODINE • IZDANJE NA BOSANSKOM I HRVATSKOM JEZIKU • BROJ 12

352

Na osnovu poglavlja IV, odjeljak B, člana 33. stav 1. tačka e) Ustava Tuzlanskog kantona, donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU ZAKONA O SOCIJALNOJ ZAŠTITI, ZAŠTITI CIVILNIH ŽRTAVA RATA I ZAŠTITI PORODICE SA DJECOM

Proglašava se Zakon o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom, koji je donijela Skupština Tuzlanskog kantona na sjednici od 28. 7. 2000. godine.

Broj: 01/1-02-1463/00
Tuzla, 6. 9. 2000.

Predsjednik
Tuzlanskog kantona,
Dr Tarik Arapčić, v. r.

ZAKON

O SOCIJALNOJ ZAŠTITI, ZAŠTITI CIVILNIH ŽRTAVA RATA I ZAŠTITI PORODICE SA DJECOM

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim Zakonom, u skladu sa Zakonom o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj: 36/99. (u daljem tekstu: Federalni zakon), na području Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Kanton), bliže se uređuju:

- socijalna zaštita građana i njihovih porodica;
- iznosi novčanih i drugih davanja, uslovi i postupak sticanja prava iz socijalne zaštite i korisnici prava iz socijalne zaštite;
- osnivanje i rad ustanova socijalne zaštite i postupak osnivanja invalidskih udruženja;
- uslovi, način i postupak ostvarivanja prava civilnih žrtava rata i članova njihovih porodica;
- uslovi, način, postupak, organi i finansiranje prava porodice sa djecom;
- način naplate novčanih iznosa za "Dječiju nedjelju" i način njihovog raspoređivanja;
- finansiranje i druga pitanja od značaja za ostvarivanje prava iz socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom.

Član 2.

Djelatnost socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom je od interesa za Kanton.

II. SOCIJALNA ZAŠTITA

1. Korisnici socijalne zaštite

Član 3.

Korisnici socijalne zaštite, u smislu Federalnog zakona i ovog Zakona, su lica koja se nalaze u stanju socijalne potrebe i to:

1. djeca bez roditeljskog staranja;
2. odgojno zanemarena djeca;
3. odgojno zapuštena djeca;
4. djeca čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama;
5. lica sa invaliditetom i lica ometena u fizičkom ili psihičkom razvoju;
6. materijalno neosigurana i za rad nesposobna lica;
7. stara lica, bez porodičnog staranja;
8. lica sa društveno negativnim ponašanjem;
9. lica izložena zlostavljanju i nasilju u porodici;
10. lica i porodice u stanju socijalne potrebe, kojima je uslijed posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite.

2. Prava iz socijalne zaštite

Član 4.

Prava iz socijalne zaštite, u smislu Federalnog zakona i ovog Zakona su:

1. novčana i druga materijalna pomoć;
2. osposobljavanje za život i rad;
3. smještaj u drugu porodicu;
4. smještaj u ustanovu socijalne zaštite;
5. usluge socijalnog i drugog stručnog rada;
6. kućna njega i pomoć u kući.

3. Uslovi za sticanje prava na novčanu i drugu materijalnu pomoć

Član 5.

Novčana i druga materijalna pomoć sastoji se od:

- a) stalne novčane pomoći;
- b) novčane naknade za pomoć i njegu od strane drugog lica;
- c) druge materijalne pomoći.

Član 6.

Pravo na novčanu i drugu materijalnu pomoć imaju lica i porodice pod uslovima utvrđenim Federalnim zakonom i ovim Zakonom.

Pravo na pomoć iz stava 1. ovog člana ostvaruje se kod nadležnog organa općine na čijem području lice i porodica imaju prebivalište, u skladu sa ovim Zakonom.

Član 7.

Osnov za utvrđivanje novčanih i drugih materijalnih pomoći je prosječna netopлата ostvarena u prethodnoj godini u Kantonu (u daljem tekstu: prosječna plata).

Član 8.

Nalaz i mišljenje o potpunoj nesposobnosti za samostalni rad i privređivanje daje u prvom stepenu ljebarska komisija za utvrđivanje nesposobnosti za rad koju obrazuje nadležni centar za socijalni rad.

Ljebarsku komisiju za utvrđivanje nesposobnosti za rad, u drugom stepenu obrazuje Ministarstvo za rad i socijalnu politiku Kantona (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Član 9.

Nalazi, mišljenje sa ocjenom o sposobnosti djece ometene u fizičkom ili psihičkom razvoju daje u prvom stepenu stručna komisija za ocjenjivanje sposobnosti djece ometene u fizičkom i psihičkom razvoju, koju obrazuje nadležni centar za socijalni rad.

Stručnu komisiju iz stava 1. ovog člana u drugom stepenu obrazuje Ministarstvo.

Član 10.

Dva ili više centara za socijalni rad mogu sporazumno da obrazuju zajedničke prvostepene komisije iz članova 8. i 9. ovog Zakona.

Član 11.

Nalaz i mišljenje o postojanju potrebe za njegom i pomoći od strane drugog lica, za odrasla lica utvrđuje komisija iz člana 8. stav 1. ovog Zakona, a za djecu komisija iz člana 9. stav 1. ovog Zakona.

Član 12.

Postupak, sastav i način rada komisija iz članova 8. i 9. te način i postupak ocjenjivanja nesposobnosti za rad, način i postupak za otkrivanje i evidenciju djece ometene u fizičkom ili psihičkom razvoju, te medicinski i drugi uslovi za utvrđivanje potrebe za pomoć i njegu od strane drugog lica regulisat će se posebnim pravilnikom kojeg donosi ministar za rad i socijalnu politiku (u daljem tekstu: ministar).

a) Stalna novčana pomoć

Član 13.

Pravo na stalnu novčanu pomoć ostvaruje lice i porodica na način i pod uslovima utvrđenim Federalnim zakonom i ovim Zakonom.

Član 14.

Pravo na stalnu novčanu pomoć ostvaruje lice i porodica ukoliko im prihodi zajedničkog domaćinstva (u daljem tekstu: domaćinstvo) nisu dovoljni za izdržavanje.

Član 15.

Domaćinstvu u smislu člana 14. ovog Zakona, prihodi nisu dovoljni za izdržavanje ako ukupna primanja po jednom članu domaćinstva mjesečno ne prelaze 15% prosječne plate.

Domaćinstvo koje ima lice sa invaliditetom i lice sa stalnim smetnjama u fizičkom ili psihičkom razvoju prihodi nisu dovoljni za izdržavanje, ako ukupna primanja po članu domaćinstva, mjesečno ne prelaze 20% prosječne plate.

Član 16.

Stalna novčana pomoć utvrđuje se u mjesečnom iznosu u visini razlike između najnižeg primanja dovoljnog za izdržavanje u smislu člana 15. ovog Zakona i ukupnog prihoda domaćinstva.

Član 17.

Ukupan prihod domaćinstva čine prihodi koje članovi domaćinstva ostvaruju po osnovu:

1. plata i drugih primanja iz radnog odnosa;
2. starosne, invalidske i porodične penzije;
3. poljoprivredne djelatnosti;
4. primanja po propisima o boračko-invalidskoj zaštiti i zaštiti civilnih žrtava rata;
5. prihodi ostvareni po osnovu imovinskog prava;
6. dopunskog rada.

Prihodom od poljoprivrednih djelatnosti u smislu stava 1. tačka 3. ovog člana smatra se katastarski prihod iz prethodne godine koji se dijeli sa dvanaest (12) mjeseci i sa brojem članova domaćinstva.

Prihodom ostvarenim po osnovu imovinskog prava u smislu stava 1. tačka 5. ovog člana smatra se prihod ostvaren prodajom imovine ili davanjem u zakup ili najam.

Prihodom u smislu stava 1. ovog člana ne smatra se: novčana naknada po osnovu invaliditeta za tjelesno oštećenje, novčana naknada za pomoć i njegu od strane drugog lica, dodatak na djecu i stipendije učenika i studenata.

Član 18.

Obaveza izdržavanja između srodnika utvrđuje se u skladu sa propisima koji regulišu porodične odnose.

Smatra se da srodnik nije u mogućnosti da izvršava obavezu izdržavanja ukoliko mu prihodi po članu njegovog domaćinstva mjesečno ne prelaze iznos 30% prosječne plate.

b) Novčana naknada za pomoć i njegu od strane drugog lica

Član 19.

Pravo na novčanu naknadu za pomoć i njegu od strane drugog lica ostvaruje lice na način i pod uslovima utvrđenim Federalnim zakonom i ovim Zakonom.

Član 20.

Novčanu naknadu za pomoć i njegu od strane drugog lica, ostvaruju lica čiji ukupan prihod po članu domaćinstva mjesečno ne prelazi iznos 40% prosječne plate.

Ukupne prihode domaćinstva čine prihodi utvrđeni u članu 17. ovog Zakona.

Član 21.

Lica sa težim i teškim stepenom invaliditeta ostvaruju pravo na novčanu naknadu za pomoć i njegu, bez obzira na visinu primanja i da li su osposobljena za život i rad.

Član 22.

Naknada za pomoć i njegu utvrđuje se u visini od 10% prosječne plate.

Visina naknade za pomoć i njegu za lica sa težim i teškim stepenom invaliditeta, utvrđuje se u visini od 30% prosječne plate.

c) Druge materijalne pomoći

Član 23.

Druga materijalna pomoć, u smislu ovog Zakona, je privremena, jednokratna i druga novčana pomoć ili naturalno davanje materijalno neosiguranim licima ili porodicama koje se nađu u stanju socijalne potrebe.

Član 24.

Privremena novčana pomoć se dodjeljuje za stanja socijalne potrebe nastale uslijed teškoće izazvane pretrpljenom prisilnom migracijom, repatriacijom ili elementarnom nepogodom.

Privremena novčana pomoć se dodjeljuje sve dok stanje socijalne potrebe uslijed teškoće izazvane uzrocima iz stava 1. ovog člana traje.

Član 25.

Jednokratna novčana pomoć se dodjeljuje za stanja socijalne potrebe nastale uslijed smrti jednog ili više članova porodice, povratka sa liječenja, otpuštanja sa izdržavanja kazne zatvora ili izvršavanja odgojne mjere, te i za druga stanja socijalne potrebe prema ocjeni centra za socijalni rad.

Jednokratna novčana pomoć može se dodijeliti istom licu ili porodici najviše tri puta u toku kalendarske godine.

Član 26.

Privremena, odnosno jednokratna novčana pomoć iznosi do 30% prosječne plate za lica, a do 50% za porodicu.

Član 27.

Naturalno davanje dodjeljuje se licu ukoliko postoji bojazan da bi se novčana sredstva nenamjenski utrošila, a dodjeljuje se u visini jednokratne novčane pomoći.

Član 28.

Korisnik prava iz socijalne zaštite predviđen ovim Zakonom ima pravo na subvencioniranje troškova sahrane - dženaze - pokopa u visini najnužnijih potreba za te svrhe, a najviše do 1,5 prosječne plate, te i na druge subvencije u skladu sa posebnom odlukom Vlade Kantona.

4. Uslovi za sticanje prava za osposobljavanje za život i rad

Član 29.

Pravo za osposobljavanje za život i rad ostvaruju djeca ometena u psihofizičkom razvoju i odrasla lica sa umanjnim

psihofizičkim sposobnostima na način i pod uslovima utvrđenim Federalnim zakonom i ovim Zakonom.

Član 30.

Utvrđivanje postojanja osnova za ostvarivanje prava na osposobljavanje za život i rad vrše komisije iz članova 8. i 9. ovog Zakona.

Postupak za utvrđivanje činjenica iz stava 1. ovog člana, način rada komisije, način ostvarivanja saradnje sa drugim učesnicima u postupku, ocjenjivanje radne sposobnosti, medicinska i druga dokumentacija potrebna za ocjenjivanje radne sposobnosti, sadržaj nalaza, ocjene i mišljenja, obrasci koji se upotrebljavaju i druga pitanja od značaja za ostvarenje ovih prava, regulisat će se pravilnikom koji donosi ministar.

Član 31.

Lice koje se radi osposobljavanja za život i rad upućuje na internatski smještaj ima pravo na troškove smještaja, ishrane i prijevoza.

Član 32.

Troškove smještaja i prijevoza snosi lice koje se smješta na internatski smještaj, roditelj, usvojitelj, staratelj ili rodnik koji je dužan da izdržava to lice ili drugo pravno ili fizičko lice koje je preuzelo ove obaveze.

Obaveza roditelja, usvojitelja, staratelja i rodnika u snošenju troškova iz stava 1. ovog člana postoji, ukoliko prihodi po članu domaćinstva prelaze visinu od 30% prosječne plate.

Učešće lica iz stava 2. ovog člana u troškovima iz stava 1. ovog člana, utvrđuje posebnom odlukom centar za socijalni rad, u visini razlike između iznosa ukupnog prihoda po članu domaćinstva i iznosa od 30% prosječne plate po članu domaćinstva.

Troškove smještaja i prijevoza snosi centar za socijalni rad u visini iznosa srazmjernog materijalnim mogućnostima lica iz stava 1. ovog člana utvrđenim na osnovu kriterija iz stavova 2. i 3. ovog člana.

Član 33.

Djeci odnosno odraslim licima osposobljenim za rad, pripada pravo na novčanu naknadu za vrijeme čekanja na zaposlenje prema propisima o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih lica.

5. Uslovi za smještaj u drugu porodicu

Član 34.

Pravo na smještaj u drugu porodicu mogu ostvariti lica na način i pod uslovima utvrđenim Federalnim zakonom i ovim Zakonom.

Član 35.

O smještaju u drugu porodicu, kao i o prestanku smještaja odlučuje centar za socijalni rad na čijem području lice ima prebivalište, a na način utvrđen federalnim zakonom.

Član 36.

Hranitelj porodice u koju se smještaju lica ima pravo na naknadu.

Visina naknade iz stava 1. ovog člana utvrđuje se u visini od 90% za djecu a 80% za odrasla lica, od prosječne plate.

Član 37.

Troškove smještaja u drugu porodicu snose lica iz člana 32. stav 1. ovog Zakona u visini iznosa utvrđenog na način iz stavova 2. i 3. člana 32., a centar za socijalni rad na način iz stava 4. člana 32. ovog Zakona.

6. Uslovi za smještaj u ustanovu socijalne zaštite

Član 38.

Pravo na smještaj u ustanovu socijalne zaštite mogu ostvariti djeca i odrasla lica na način i pod uslovima utvrđenim Federalnim zakonom i ovim Zakonom.

Član 39.

O smještaju u ustanovu socijalne zaštite odlučuje centar za socijalni rad na čijem području lice ima prebivalište, a na način utvrđen ovim i federalnim zakonom.

Član 40.

Troškove smještaja u ustanovu socijalne zaštite snose lica iz člana 32. stav 1. ovog Zakona, a centar za socijalni rad na način utvrđen u članovima 32. i 37. ovog Zakona.

7. Usluge socijalnog i drugog stručnog rada

Član 41.

Pravo na usluge socijalnog i drugog stručnog rada mogu ostvariti pojedinci, porodice i društvene grupe na način utvrđen ovim i Federalnim zakonom.

8. Kućna njega i pomoć u kući

Član 42.

Pravo na kućnu njegu i pomoć u kući mogu ostvariti lica na način utvrđen Federalnim zakonom.

9. Korisnici i prava iz socijalne zaštite koja propisuje općina

Član 43.

Propisima općina može se proširiti krug korisnika i prava iz socijalne zaštite utvrđenih ovim Zakonom, u skladu sa programima razvoja socijalne zaštite i specifičnim prilikama u općini.

Općinskom odlukom utvrđuje se prošireni krug korisnika i prava iz socijalne zaštite i način obezbjeđenja sredstava socijalne zaštite iz stava 1. ovog člana.

10. Osnivanje i rad ustanova socijalne zaštite

Član 44.

Ustanova socijalne zaštite može se osnovati, ako su pored općih uslova propisanih za osnivanje ustanova, ispunjeni i slijedeći uslovi:

- da postoji trajna potreba za obavljanje određene djelatnosti socijalne zaštite;
- da su utvrđeni osnovni zadaci, dugoročni ciljevi, plan i program rada ustanove;
- da je osiguran odgovarajući prostor i oprema, za uspješan rad ustanove;
- da su osigurani potrebni stručni i drugi radnici;

- da je utvrđeno finansiranje i materijalna sredstva potrebna za rad ustanove;
- i drugi uslovi utvrđeni zakonom.

Član 45.

Ministarstvo donosi rješenje o ispunjavanju uslova za osnivanje ustanove.

Član 46.

Kada utvrdi da ustanova ne ispunjava zakonom propisane uslove za obavljanje djelatnosti Ministarstvo će odrediti rok u kome je ustanova dužna otkloniti nedostatke.

Član 47.

Ustanova prestaje sa radom:

1. ako više ne postoji potreba za obavljanje djelatnosti ustanove;
2. ako prestanu da postoje uslovi za obavljanje djelatnosti ustanove;
3. ako je ustanovi izrečena mjera zabrane obavljanja djelatnosti zbog toga što ne ispunjava uslove u skladu sa zakonom a u roku, određenom u izrečenoj mjeri, nije ispunila te uslove;
4. ako se pravosnažnom odlukom suda utvrdi ništavnost upisa u sudski registar;
5. ako je u nemogućnosti da ispunjava zakonom propisane obaveze, a aktom o osnivanju nije utvrđena odgovornost osnivača za te obaveze;
6. ako u određenom roku ne otkloni nedostatke;
7. ako se pripoji drugoj ustanovi, spoji sa drugom ustanovom ili podijeli na dvije ustanove;
8. ako se organizuje u privredno društvo;
9. u drugim slučajevima određenim zakonom ili aktom o osnivanju.

U slučajevima iz tački 1. do 6. stava 1. ovog člana akt o pre-stanku rada ustanove donosi osnivač.

Aktom iz prethodnog stava utvrđuje se način zaštite prava korisnika usluga i druga pitanja od značaja za prestanak rada ustanove, u skladu sa ovim Zakonom i pravilima ustanove.

Član 48.

Ustanovu za obavljanje djelatnosti u oblasti socijalne zaštite može osnovati građanin, domaće i strano pravno i fizičko lice, pod uslovima utvrđenim ovim Zakonom i zakonom o ustanovama.

Javnu ustanovu u oblasti socijalne zaštite može osnovati Skupština Kantona i općinsko vijeće.

Član 49.

Ustanove su dužne na propisan način voditi evidenciju o korisnicima i pruženim uslugama, i o tome redovno dostavljati izvještaje Ministarstvu.

Ministar propisuje uputstvo iz stava 1. ovog člana.

Član 50.

Ministarstvo vodi registar ustanova koje obavljaju djelatnost socijalne zaštite.

Bliži propis o obliku i sadržaju obrasca, registra i postupku za upis u registar donosi Ministarstvo.

10. a. Centar za socijalni rad

Član 51.

Centar za socijalni rad je višefunkcionalna ustanova socijalne zaštite, organizovana kao centralna institucija, otvorena za saradnju sa NVO i drugim organizacijama koji na principima, suvremenog stručnog socijalnog rada uz angažovanje potrebnih profila stručnjaka organizuje, supervizira i sprovodi ciljeve socijalne zaštite.

Centar za socijalni rad obezbjeđuje uslove preveniranja nastajanja stanja socijalnih potreba, osposobljava pojedince, porodice i društvene grupe da sami preduzimaju mjere za prevazilaženje nepovoljnog socijalnog stanja za normalan razvoj i napredovanje u životu.

Centar za socijalni rad, kao javnu ustanovu osniva Skupština Kantona, za područje jedne ili više općina.

Član 52.

Teritorijalnu organizaciju centara za socijalni rad na području Kantona, te broj, vrstu i stepen stručne spremlje stručnih radnika u odnosu na broj stanovnika koje pokriva centar za socijalni rad utvrđuje Skupština Kantona na prijedlog Vlade Kantona, osnivačkim aktom.

Član 53.

Organ upravljanja u centru za socijalni rad je upravni odbor, a organ rukovođenja direktor.

Članove upravnog odbora imenuje Vlada Kantona na period od 4 godine.

Direktora centra za socijalni rad imenuje upravni odbor na osnovu provedenog konkursa uz prethodnu saglasnost Vlade Kantona.

Aktom o osnivanju i pravilima centra za socijalni rad bliže će se utvrditi djelokrug rada, upravljanja i rukovođenja centra za socijalni rad.

10. b. Zavod za proučavanje pojava i problema u oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštitu porodice sa djecom Tuzlanskog kantona

Član 54.

Radi unapređenja djelatnosti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom, profesionalnog socijalnog rada, supervizije, razvojnog i istraživačkog rada, proučavanja pojava i problema u oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom, Skupština Kantona može osnovati Zavod za proučavanje pojava i problema u oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom.

10. c. Domovi za zaštitu lica u stanju socijalne potrebe

Član 55.

Domovi za zaštitu lica u stanju socijalne potrebe (u daljem tekstu: Dom) pružaju usluge organizovanog smještaja, prehrane, socijalnog rada, zdravstvene zaštite, pomoći i njege, odmora i rekreacije ovih lica.

Član 56.

U okviru svog rada Dom može uz prethodnu saglasnost Ministarstva organizovati centar za poludnevni boravak ili

cjelodnevni boravak šticećenika, službu kućne njege pomoći u kući, savjetovalište i prihvatilište za lica u stanju socijalne potrebe.

10. d. Centri za dnevni boravak

Član 57.

Centri za dnevni boravak lica u stanju socijalne potrebe pružaju usluge poludnevnog ili cjelodnevnog boravka, ishranu, održavanje lične higijene, organizovani odmor i rekreaciju, stručnu pomoć, kulturno-zabavni život i druge usluge u skladu sa pravilima ustanove.

10. e. Službe kućne njege i pomoći u kući

Član 58.

Službe kućne njege i pomoći u kući, pružaju pomoć hronično oboljelim ili iznemoglim starim licima, osnovnu zdravstvenu pomoć, održavanje lične higijene i higijene stana, obavljanje kućnih i drugih neophodnih poslova, pripremanje hrane, hranjenje i druge poslove u skladu sa pravilima ustanove.

10. f. Savjetovališta za lica u stanju socijalne potrebe

Član 59.

Savjetovališta za lica u stanju socijalne potrebe vrše usluge individualnog i grupnog tretmana u skladu sa pravilima ustanove.

10. g. Prihvatilište za lica u stanju socijalne potrebe

Član 60.

Prihvatilište za lica u stanju socijalne potrebe vrši prihvatanje, pripremanje smještaja i ishranu te upućivanje u mjesto prebivališta, u vlastitu porodicu ili ustanovu socijalne zaštite u koju je smješten.

Član 61.

Službe iz člana 56. ovog Zakona mogu se organizovati kao posebne ustanove socijalne zaštite, ukoliko se ukaže opravdana potreba za njima.

10. h. Domovi i drugi oblici smještaja za djecu i omladinu

Član 62.

Domovi i drugi oblici smještaja za djecu i omladinu pružaju usluge cjelokupnog zbrinjavanja, odgoja, školovanja, vaspitanja, zdravstvene zaštite djece i omladine bez roditeljskog staranja, djece i omladine čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama i djece ometene u fizičkom ili psihičkom razvoju.

Domovi i drugi oblici smještaja obezbjeđuju smještaj i zaštitu djece iz stava 1. ovog člana do 18 godina, izuzetno iznad 18 godina ukoliko je potrebno djetetu obezbijediti dovršetak srednjeg obrazovanja, a na prijedlog centra za socijalni rad.

Domovi i drugi oblici smještaja za djecu i omladinu dužni su pružiti organizovanu i individualnu stručnu pomoć za uspješno savlađivanje programa vaspitanja i obrazovanja šticećenika.

Domovi i drugi oblici smještaja za djecu i omladinu mogu koristiti usluge dječijih vrtića, u cilju bolje socijalizacije svojih šticećenika.

Član 63.

U okviru svog rada domovi i drugi oblici smještaja za djecu i omladinu mogu, uz prethodnu saglasnost Ministarstva, organizo-

vati prihvatilište za trudnice i samohrane majke sa djecom do 6 mjeseci starosti i smještaj žrtava nasilja u porodici, u skladu sa svojim pravilima.

10.i. Organizacija rada ustanova

Član 64.

Ustanove socijalne zaštite dužne su svojim aktom utvrditi organizaciju i sistematizaciju rada, raspored rada u ustanovi, način prijema i otpusta korisnika, kao i norme stručnog kadra u odnosu na broj štićenika i druga pitanja organizovanja rada u skladu sa zakonom o ustanovama i propisanim normativima.

10.j. Nadzor nad stručnim radom ustanova socijalne zaštite

Član 65.

Nadzor nad stručnim radom ustanova socijalne zaštite ima za cilj unapređivanje stručnog rada, instruktaze i pravovremeno ukazivanje na nepravilnosti i propuste u stručnom radu, radi preduzimanja odgovarajućih mjera potrebnih za sprječavanje ili otklanjanje štetnih posljedica (u daljem tekstu: nadzor).

Član 66.

Nadzor se obavlja na osnovu programa koji utvrđuje Ministarstvo.

Programom iz prethodnog stava obezbjeđuje se stalni i neprekidni nadzor.

Član 67.

Nadzor vrše službenici sa posebnim ovlaštenjima.

Službenik sa posebnim ovlaštenjima može biti lice koje ima visoku stručnu spremu, VII/1 stepen stručne spremlje i najmanje 5 godina radnog iskustva u struci.

Listu službenika sa posebnim ovlaštenjima utvrđuje Ministarstvo.

Član 68.

Ustanova socijalne zaštite dužna je da službeniku s posebnim ovlaštenjima omogući obavljanje nadzora u skladu sa zakonom.

Član 69.

Nadzor se sprovodi neposrednim uvidom u način obavljanja djelatnosti sa stanovišta primjene zakona, drugih propisa i općih akata, u organizaciju rada, objekte, prostorije i opremu ustanova socijalne zaštite.

Član 70.

Nakon obavljenog nadzora podnosi se izvještaj Ministarstvu u roku od 8 dana.

Izvještaj iz prethodnog stava obavezno sadrži:

1. prikaz utvrđenog stanja,
2. prijedlog mjera i rokovi za otklanjanje nedostataka i
3. prijedlog drugih mjera koje službenik s posebnim ovlaštenjima smatra neophodnim.

Član 71.

Ministarstvo je dužno da razmotri izvještaj i utvrdi mjere za otklanjanje nedostataka i rokove za njihovo izvršavanje, te da o

tome obavijesti ustanovu socijalne zaštite u kojoj je nadzor izvršen, Vladu Kantona, odnosno općinskog načelnika u roku od 30 dana nakon izvršenog nadzora.

Član 72.

U roku od 15 dana po isteku utvrđenog roka ustanova socijalne zaštite u kojoj je nadzor izvršen dužna je da pismeno izvijesti Ministarstvo o izvršenju utvrđenih mjera.

Ukoliko ustanova socijalne zaštite ne podnese izvještaj u roku iz stava 1. ovog člana ili ne izvrši utvrđene mjere, Ministarstvo podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka protiv ustanove socijalne zaštite, u skladu sa zakonom.

Član 73.

Sredstva za obavljanje nadzora obezbjeđuju se u budžetu Kantona.

Član 74.

Ustanova socijalne zaštite obavezno organizuje i sprovodi nadzor nad stručnim radom svojih radnika koji obavljaju poslove socijalne zaštite.

Organizovanje i sprovođenje nadzora iz prethodnog stava vrši se na način utvrđen općim aktom ustanove socijalne zaštite.

10.k. Supervizija

Član 75.

Supervizija ima za cilj kontinuirani stručni razvoj socijalnih radnika i drugih stručnjaka radi unapređenja socijalnog rada.

Član 76.

Supervizija se obavlja na osnovu uputstva kojeg donosi Ministarstvo.

Član 77.

Superviziju vrše supervizori.

Supervizor može biti lice koje ima diplomu - certifikat o završenoj edukaciji za supervizora.

Listu supervizora utvrđuje ministar.

Član 78.

Ustanova socijalne zaštite dužna je socijalnim radnicima i drugim stručnjacima omogućiti prisustvo superviziji.

11. Invalidska udruženja

Član 79.

U cilju ostvarivanja boljeg položaja i zaštite lica sa invaliditetom i lica ometenih u fizičkom ili psihičkom razvoju i zadovoljavanja njihovih potreba, ovisno o vrsti i stepenu invalidnosti, mogu se osnivati invalidska udruženja, kao udruženja građana.

Invalidska udruženja osnivaju se na način i po postupku utvrđenom ovim Zakonom i Federalnim zakonom.

Član 80.

Bliže odredbe postupka osnivanja invalidskih udruženja, kao i druga pitanja od značaja za rad tih udruženja utvrđuju se posebnim propisom, kojeg donosi Vlada Kantona na prijedlog ministra.

III. ZAŠTITA CIVILNIH ŽRTAVA RATA**1. Pojam civilne žrtve rata**

Član 81.

Civilna žrtva rata, u smislu ovog Zakona, je lice kod koga je nastupilo tjelesno oštećenje zbog rane, povrede, ozlijeđe ili bolesti zadobivene, odnosno pogoršane ili ispoljene pod okolnostima iz Federalnog zakona.

Civilnim žrtvama rata, odnosno članovima porodica civilnih žrtava rata, u smislu ovog Zakona, smatraju se i druga lica kojima je to svojstvo priznato Federalnim zakonom.

Član 82.

Radi ostvarivanja prava utvrđenog ovim i federalnim zakonom civilne žrtve rata se razvrstavaju prema utvrđenom procentu tjelesnog oštećenja, u šest grupa utvrđenih Federalnim zakonom.

2. Prava civilnih žrtava rata

Član 83.

Civilne žrtve rata, po Federalnom zakonu i ovom Zakonu, imaju slijedeća prava:

1. ličnu invalidninu;
2. dodatak za njegu i pomoć drugog lica;
3. ortopedski dodatak;
4. porodičnu invalidninu;
5. dodatak na djecu;
6. pomoć u troškovima liječenja i nabavci ortopedskih pomagala;
7. osposobljavanje za rad (profesionalna rehabilitacija, prekvalifikacija i dokvalifikacija);
8. prioritarno zapošljavanje.

Prava iz stava 1. tački 1., 2., 3., 4. i 5. ovog člana ostvaruju se pod uslovima, na način i po postupku utvrđenim Federalnim zakonom.

Prava iz stava 1. tački 6., 7. i 8. ovog člana ostvaruju se pod uslovima, na način i po postupku utvrđenih ovim Zakonom.

Općina može utvrditi i druga prava i proširiti obim prava utvrđenim Federalnim zakonom i ovim Zakonom na osnovu svojih materijalnih mogućnosti i drugih potreba civilnih žrtava rata.

Član 84.

Pravo na pomoć u troškovima liječenja i nabavke ortopedskih pomagala imaju civilne žrtve rata koje su ostvarile pravo na dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica i ortopedski dodatak, u iznosu, na način i po postupku koji utvrđuje posebnim propisom ministar.

Član 85.

Pravo na osposobljavanje na rad (profesionalna rehabilitacija, prekvalifikacija i dokvalifikacija) i prioritarno zapošljavanje imaju civilne žrtve rata pod uslovima i na način predviđen propisima o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih lica.

Član 86.

Nalaz i mišljenje o stepenu tjelesnog oštećenja, potrebi na dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica, potrebi na ortopedski dodatak kao i nesposobnost za privređivanje, daju ljekarske komisije nadležne za pregled vojnih invalida u postupku i na način propisan za vojne invalide.

IV. ZAŠTITA PORODICE SA DJECOM**1. Osnovna prava porodice sa djecom**

Član 87.

Osnovna prava koja, u smislu Federalnog zakona i ovog Zakona, ostvaruju porodice sa djecom su:

- a) dodatak na djecu;
- b) naknada umjesto plate ženi - majci, odnosno drugom licu u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje s posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta;
- c) novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja ženi - majci, odnosno drugom licu koje nije u radnom odnosu;
- d) jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta;
- e) pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci i dodatna ishrana za majke - dojilje;
- f) posebni psihosocijalni tretman bračnih drugova koji žele djecu i trudnicama;
- g) smještaj djece uz osiguranu ishranu u ustanovama predškolskog odgoja;
- h) osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave u školama osnovnog obrazovanja;
- i) školarine i stipendije đacima i studentima.

Član 88.

Propisima općine mogu se utvrditi i druga prava porodice sa djecom.

a) Dodatak na djecu

Član 89.

Dodatak na djecu (u daljem tekstu: dječiji dodatak) imaju porodice koje imaju prebivalište u Kantonu.

Član 90.

Pravo na dječiji dodatak obezbjeđuje se porodici čiji mjesečni prihod po članu domaćinstva ne prelazi iznos od 15% prosječne plate.

Iznos dječijeg dodatka utvrđuje Ministarstvo posebnom odlukom i ne može biti manji od 5% prosječne plate.

Član 91.

Ukupan prihod domaćinstva čine prihodi koje članovi domaćinstva ostvaruju u smislu člana 17. ovog Zakona.

Član 92.

Djetetu bez oba ili jednog roditelja, porodici koja ima dijete ometeno u fizičkom ili psihičkom razvoju i porodici u kojoj su oba ili jedan roditelj invalidi, pripada pravo na dječiji dodatak bez obzira na imovinske uslove, uvećan za 50%.

Član 93.

Pravo na dječiji dodatak obavezno pripada djetetu do navršene 15 godine života ukoliko ispunjava uslove predviđene ovim Zakonom.

Djeca starija od 15 godina života ostvaruju pravo na dječiji dodatak: 1. ako se nalaze na redovnom obrazovanju u osnovnim, srednjim i višim školama, akademijama ili fakultetu, a najduže do navršene 27. godine života;

2. ako su nesposobni za samostalan život i rad, a nesposobnost je nastupila do 15 godine života ili u toku redovnog obrazovanja, za cijelo vrijeme trajanja nesposobnosti.

Dječiji dodatak isplaćuje se i za vrijeme školskog raspusta.

Član 94.

Dječiji dodatak isplaćuje se i za vrijeme dok je dijete uslijed bolesti ili liječenja, spriječeno da izvršava svoje obaveze u školi odnosno fakultetu, ali najdalje do navršene 27. godine života.

Član 95.

Dječiji dodatak ne pripada djeci koja su smještena u ustanove dječije i socijalne zaštite.

Član 96.

Dječiji dodatak prestaje za dijete koje stupi u brak.

Ukoliko se utvrdi da se dječiji dodatak nenamjenski koristi, nadležni organ starateljstva može odrediti da se dječiji dodatak isplaćuje drugom roditelju ili licu kod kojeg se dijete nalazi na izdržavanju.

Član 97.

Dječiji dodatak za zaposlene radnike isplaćuje poslodavac kod koga su zaposleni, zajedno uz isplatu plate, ukoliko ne bude drukčije propisano aktom Ministarstva.

Isplatu dječijeg dodatka ostalim korisnicima uređuje ministar, posebnim aktom.

b) Naknada umjesto plate ženi - majci, odnosno drugom licu u radnom odnosu za vrijeme dok odsustvuje s posla, radi trudnoće, porođaja i njege djeteta

Član 98.

Naknada umjesto plate (u daljem tekstu: naknada plate) ženi - majci, odnosno ocu djeteta ili usvojiocu ili staraocu u radnom odnosu za vrijeme dok odsustvuje s posla radi trudnoće, porođaja odnosno njege djeteta ostvaruje se u skladu sa propisima o radu i ovim Zakonom.

Član 99.

Naknada plate iz člana 98. ovog Zakona utvrđuje se u procentu od 90% ostvarene prosječne plate u periodu od 6 mjeseci prije porođaja, valorizovane po osnovu rasta plate na području Kantona u tom periodu, s tim da ne može biti niža od 30% prosječne plate.

Naknadu plate iz stava 1. ovog člana obračunava i isplaćuje korisniku iz svojih sredstava poslodavac kod kojeg je korisnik naknade u radnom odnosu.

Bliže odredbe o načinu obračuna i isplate naknade iz stava 1. ovog člana propisuje Ministarstvo posebnim aktom.

c) Novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja ženi-majci, odnosno drugom licu koje nije u radnom odnosu

Član 100.

Novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja ženi - majci, odnosno ocu djeteta u slučaju smrti majke, ako majka napusti dijete ili ako je majka iz opravdanih razloga spriječena da koristi ovo pravo ili usvojiocu ili staraocu, koji nije u radnom odnosu, ostvaruje se u skladu sa propisima o posredovanju i zapošljavanju i socijalnoj

sigurnosti nezaposlenih lica u periodu kao i za ženu - majku u radnom odnosu.

Član 101.

Novčana pomoć iz člana 100. ovog Zakona utvrđuje se u mjesečnom iznosu od 10% prosječne plate.

Bliže odredbe o načinu obračuna i isplate pomoći iz stava 1. ovog člana propisuje Ministarstvo posebnim aktom.

d) Jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta

Član 102.

Jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta ostvaruje se u iznosu od 15% prosječne plate.

Pravo iz stava 1. ovog člana ostvaruje se ukoliko su ispunjeni uslovi za ostvarivanje dodatka na djecu.

Bliže odredbe o načinu obračuna i isplate pomoći iz stava 1. ovog člana propisuje Ministarstvo posebnim aktom.

e) Pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci i dodatna ishrana za majke - dojilje

Član 103.

Pravo na pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci i dodatak na ishranu za majke dojilje imaju korisnici prava na jednokratnu pomoć za opremu novorođenog djeteta.

Pravo iz stava 1. ovog člana ostvaruje se u vidu mjesečnog naturalnog davanja u prehrambenim proizvodima.

Vrijednost naturalnog mjesečnog davanja ne može biti manja od 10% prosječne plate, a utvrđuje je Ministarstvo posebnom odlukom.

Bliže odredbe o realizaciji prava iz stava 1. ovog člana obezbjeđuju se na način utvrđen posebnim aktom Ministarstva.

f) Posebni psihosocijalni tretman bračnih drugova koji žele djecu i za trudnice

Član 104.

Pravo na poseban psihosocijalni tretman bračnih drugova koji žele djecu i trudnica ostvaruje se u porodičnom savjetovalištu obrazovanom pri centru za socijalni rad.

Za ostvarivanje prava iz stava 1. ovog člana, mogu se osnovati posebne ustanove.

g) Smještaj djece uz osiguranu ishranu u ustanovama predškolskog odgoja

Član 105.

Uslovi, način i postupak smještaja djece u ustanovama predškolskog odgoja i obrazovanja utvrđuje se posebnim zakonom.

Pravo na subvenciju dijela troškova boravka djece u predškolskoj ustanovi ostvaruje se u skladu sa odlukom Ministarstva o subvencioniranju troškova smještaja djece u predškolskim ustanovama.

h) Osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave u školama osnovnog obrazovanja

Član 106.

Pravo na osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave u školama osnovnog obrazovanja ostvaruju djeca iz porodica koje su se našle u stanju socijalne potrebe.

Uslovi i način osiguranja jednog obroka iz stava 1. ovog člana utvrđuju se posebnom odlukom Vlade Kantona.

i) Školarine i stipendije đacima i studentima

Član 107.

Pravo na školarine i stipendije imaju djeca i studenti sa područja Kantona koji zadovoljavaju kriterije za ostvarivanje ovog prava.

Kriterije za ostvarenje prava iz prethodnog stava utvrđuje Vlada Kantona, a na prijedlog Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta.

2) Dječija nedjelja

Član 108.

Za "Dječiju nedjelju" tokom cijelog mjeseca oktobra naplaćivat će se novčani iznosi na način utvrđen Federalnim zakonom i ovim Zakonom.

Član 109.

Naplaćivanje novčanih iznosa utvrđenih Federalnim zakonom i odlukom Vlade Federacije BiH, privredna društva, poslodavci i druga pravna i fizička lica, koja vrše naplatu na području Kantona, dužna su uplatiti te iznose na poseban račun budžeta Kantona u roku od 15 dana po isteku mjeseca oktobra.

Kantonalni ministar nadležan za finansije bliže će propisati način naplate novčanih iznosa iz člana 108. ovog Zakona.

Član 110.

Ministarstvo, uplaćena i osigurana sredstva u budžetu Kantona sa pozicije "Dječija nedjelja", raspoređuje organizatorima manifestacija i akcija posvećenih djeci i unapređenju razvoja društvene brige o djeci.

V. POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVA IZ SOCIJALNE ZAŠTITE, ZAŠTITE CIVILNIH ŽRTAVA RATA I ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM

Član 111.

U postupku za ostvarivanje prava po ovom Zakonu primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

Član 112.

O pravima utvrđenim federalnim i ovim Zakonom u prvom stepenu rješava nadležni centar za socijalni rad.

O žalbi protiv rješenja prvostepenog organa, rješava Ministarstvo.

Drugostepeno rješenje Ministarstva je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

Član 113.

Postupak za ostvarivanje prava po ovom Zakonu pokreće se na zahtjev lica kojim je potrebna zaštita ili člana domaćinstva, u smislu ovog Zakona.

Lica, odnosno članovi domaćinstva dužni su uz zahtjev za ostvarivanje prava utvrđenih ovim Zakonom priložiti svu dokumentaciju neophodno potrebnu za ostvarenje konkretnog prava.

Postupak za ostvarenje prava iz socijalne zaštite pokrenut će nadležni centar za socijalni rad, po službenoj dužnosti, nakon saznanja ili obavijesti od strane srodnika, građana, organa, organizacija ili zajednica.

Član 114.

Prava po ovom Zakonu pripadaju korisniku od prvog dana narednog mjeseca od podnošenja zahtjeva, odnosno pokretanja postupka po službenoj dužnosti u smislu ovog Zakona.

Član 115.

Korisnik prava po ovom Zakonu dužan je da prijavi svaku promjenu koja je od uticaja na ostvarivanje i obim tog prava, u roku od 30 dana od dana nastale promjene.

Član 116.

Licima sa područja drugog kantona koja se nađu u stanju socijalne potrebe, pružit će se odgovarajući oblik socijalne zaštite od strane nadležnog centra za socijalni rad i omogućiti povratak u mjesto prebivališta.

Član 117.

Lice kome se ne može utvrditi prebivalište ostvaruje potreban oblik socijalne zaštite u nadležnom centru za socijalni rad.

Član 118.

Prvostepeno rješenje kojim se utvrđuju prava po ovom Zakonu podliježe reviziji.

Reviziju, po službenoj dužnosti, vrši Ministarstvo.

Ako je protiv prvostepenog rješenja izjavljena žalba, o reviziji i žalbi rješava se istim rješenjem.

Rješenje o reviziji i žalbi iz stava 3. ovog člana ne odlaže izvršenje rješenja.

Član 119.

Prvostepeni organ čije je rješenje u reviziji poništeno i predmet vraćen na ponovni postupak donosi novo rješenje.

Novo rješenje podliježe reviziji u kojoj se ispituje da li je novo rješenje u skladu sa razlozima zbog kojih je ranije rješenje poništeno.

Ako protiv rješenja prvostepenog organa koje podliježe reviziji nije izjavljena žalba, a revizija ne bude izvršena u roku od 3 mjeseca od dana isteka roka na žalbu, smatra se da je revizija izvršena i da je data saglasnost na prvostepeno rješenje.

Član 120.

Obračun i isplatu po ovom Zakonu vrši nadležni centar za socijalni rad, odnosno nadležna općinska služba, ukoliko za pojedine slučajeve ovim Zakonom nije drugačije određeno.

Obračun i isplata se vrši korisniku na teret Ministarstva.

Ministarstvo je obavezno putem nadležnog centra za socijalni rad vratiti isplaćeni iznos isplatiocu, koji nije centar za socijalni rad ili općinska služba, u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva za povrat.

O izvršenim isplatama vodi se propisana evidencija.

Član 121.

Lice odnosno domaćinstvo kome su isplaćena primanja na koja nije imalo pravo po ovom Zakonu ili mu nije pripadala u tom

obimu, dužno je vratiti primljeni iznos, odnosno razliku između primljenog i stvarno pripadajućeg iznosa.

Ako korisnik ne vrati iznos iz stava 1. ovog člana u roku koji odredi nadležni centar za socijalni rad, povrat tog iznosa ostvarit će se tužbom kod nadležnog suda.

VI. FINANSIRANJE SOCIJALNE ZAŠTITE, ZAŠTITE CIVILNIH ŽRTAVA RATA I ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM

Član 122.

Sredstva za finansiranje socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom osiguravaju se u skladu sa propisom Federacije i Kantona iz:

- budžeta Kantona;
- budžeta općine;
- ulaganja osnivača;
- privrednih i uslužnih djelatnosti ustanova;
- ličnog učešća korisnika i njegovih srodnika;
- legata, poklona i zavještanja;
- drugih izvora u skladu sa propisom.

Član 123.

Iz budžeta Kantona obezbjeđuju se sredstva za finansiranje utvrđenih oblika socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom, u skladu sa ovim Zakonom, a prema iskazanoj potrebi nadležnih centara za socijalni rad odnosno nadležnih općinskih službi i plana razvoja socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom u Kantonu.

Iz budžeta Kantona finansirat će se rad javnih ustanova socijalne zaštite čiji je osnivač Kanton.

Član 124.

Iz budžeta općine obezbjedit će se sredstva posebne namjene za oblike socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom koje utvrđuje općina svojim propisom.

Iz budžeta općine finansirat će se rad drugih ustanova socijalne zaštite koje osniva općina.

VII. NADZOR NAD SPROVOĐENJEM ZAKONA

Član 125.

Nadzor nad sprovođenjem ovog Zakona, drugih propisa i općih akata donesenih u skladu sa ovim Zakonom, nadzor nad zakonitošću rada ustanova i stručni nadzor, vrši Ministarstvo.

VIII. KAZNE NE ODREDBE

Član 126.

Novčanom kaznom od 500 do 1.000 KM kaznit će se za prekršaj ustanova, odnosno poslodavac - pravno lice ako:

- korisniku, protivno odredbama ovog Zakona, uskratiti ili smanji iznos isplata koje mu pripadaju,
- omogućiti isplatu licu koje na istu nema pravo po ovom Zakonu ili mu ne pripada isplata u tom iznosu,
- ne vodi propisanu evidenciju o korisnicima i pruženim uslugama (član 49. stav 1.),
- u roku od 15 dana ne podnese izvještaj o izvršenju utvrđenih mjera (član 72.),
- u roku od 15 dana ne uplati naplaćeni novčani iznos za vrijeme "Dječije nedjelje" (član 109. stav 1.).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u ustanovi, odnosno kod poslodavca - pravnog lica i poslodavac - fizičko lice, novčanom kaznom od 100 do 400 KM.

Novčanom kaznom od 100 do 400 KM kaznit će se za prekršaj odgovorno lice u Ministarstvu ako uplaćena novčana sredstva u budžetu Kantona, sa pozicije "Dječija nedjelja", ne raspoređuje u skladu sa članom 110. ovog Zakona.

Novčanom kaznom od 100 do 400 KM kaznit će se za prekršaj korisnik prava ako ne prijavi promjenu koja je od uticaja na ostvarivanje i obim tog prava, u roku od 30 dana od dana nastale promjene (član 115.).

IX. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 127.

Oblici zaštite utvrđeni ovim Zakonom: stalna novčana pomoć, novčana naknada za pomoć i njegu od strane drugog lica, smještaj u drugu porodicu, smještaj u ustanovu socijalne zaštite, zaštita civilnih žrtava rata, naknada umjesto plate ženi - majci, odnosno ocu djeteta ili usvojiocu ili staraocu u radnom odnosu za vrijeme dok odsustvuje s posla radi trudnoće, porođaja odnosno njege djeteta realizovat će se u punom obimu, a ostali oblici zaštite utvrđeni zakonom, realizovat će se u skladu sa likvidnošću budžeta Kantona a u skladu sa posebnom odlukom Vlade Kantona.

Član 128.

Skupština Kantona će preuzeti prava osnivača prema postojećim centrima za socijalni rad u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Do preuzimanja prava osnivača iz stava 1. ovog člana poslove centra za socijalni rad utvrđene ovim Zakonom obavljat će postojeći centri za socijalni rad.

Član 129.

Postojeće ustanove koje obavljaju djelatnost socijalne zaštite, dužne su uskladiti organizaciju i opće akte sa odredbama ovog Zakona, u roku od 3 mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 130.

Vlada Kantona će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona utvrditi prijedlog teritorijalne organizacije centara za socijalni rad u smislu člana 52. ovog Zakona.

Član 131.

Ministar će u roku od 3 mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona donijeti propise iz svoje nadležnosti utvrđene ovim Zakonom, i to:

1. o otkrivanju, ocjenjivanju, sposobnosti, evidenciji djece ometene u fizičkom ili psihičkom razvoju;
2. o načinu isplate i visini utvrđenih prava po ovom Zakonu;
3. o općim, tehničkim i stručnim uslovima za osnivanje i rad ustanova socijalne zaštite;
4. o načinu vođenja evidencije i dokumentacije u oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom.

Do donošenja propisa iz stava 1. ovog člana primjenjuju se postojeći propisi, ako nisu u suprotnosti sa ovim Zakonom.

Član 132.

Postupci za ostvarivanje prava započeti prije stupanja na snagu ovog Zakona, a koji nisu završeni, okončat će se po odredbama ovog Zakona.

Član 133.

Ovaj Zakon stupa na snagu 8 dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Tuzlanskog kantona".

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON

Skupština
Broj: 01-011-119-19/00
Tuzla, 28.7.2000.g.

Predsjednik
Skupštine Tuzlanskog kantona,

Dr. Izet Žigić, v.r.

352

Na temelju poglavlja IV, odjeljak B, članka 33. stavak 1. točka e) Ustava Tuzlanskog kantona, donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU ZAKONA O SOCIJALNOJ ZAŠTITI, ZAŠTITI CIVILNIH ŽRTAVA RATA I ZAŠTITI OBITELJI S DJECOM

Proglašava se Zakon o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti obitelji s djecom, koji je donio Sabor Tuzlanskog kantona na sjednici od 28. 7. 2000. godine

Broj: 01/1-02-1463/00
Tuzla, 6. 9. 2000.

Predsjednik
Tuzlanskog kantona,
Dr. Tarik Arapčić, v.r.

ZAKON

O SOCIJALNOJ ZAŠTITI, ZAŠTITI CIVILNIH ŽRTAVA RATA I ZAŠTITI OBITELJI S DJECOM

I. TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Zakonom, sukladno Zakonu o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji s djecom ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj: 36/99. (u daljem tekstu: Federalni zakon), na području Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Kanton), bliže se uređuju:

- socijalna zaštita građana i njihovih obitelji;
- iznosi novčanih i drugih davanja, uvjeti i postupak stjecanja prava iz socijalne zaštite i korisnici prava iz socijalne zaštite;
- osnivanje i rad ustanova socijalne zaštite i postupak osnivanja invalidskih udruga;
- uvjeti, način i postupak ostvarivanja prava civilnih žrtava rata i članova njihovih obitelji;
- uvjeti, način, postupak, organi i financiranje prava obitelji s djecom;
- način naplate novčanih iznosa za "Dječiju nedjelju" i način njihovog raspoređivanja;
- financiranje i druga pitanja od značaja za ostvarivanje prava iz socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji s djecom.

Članak 2.

Djelatnost socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji s djecom je od interesa za Kanton.

II. SOCIJALNA ZAŠTITA

1. Korisnici socijalne zaštite

Članak 3.

Korisnici socijalne zaštite, u smislu Federalnog zakona i ovog Zakona, su osobe koje se nalaze u stanju socijalne potrebe i to:

1. djeca bez roditeljskog staranja;
2. odgojno zanemarena djeca;
3. odgojno zapuštena djeca;
4. djeca čiji je razvoj ometen obiteljskim prilikama;
5. osobe s invaliditetom i osobe ometene u fizičkom ili psihičkom razvoju;
6. materijalno neosigurane i za rad nesposobne osobe;
7. stare osobe, bez obiteljskog staranja;
8. osobe sa društveno negativnim ponašanjem;
9. osobe izložene zlostavljanju i nasilju u obitelji;
10. osobe i obitelji u stanju socijalne potrebe, kojima je uslijed posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite.

2. Prava iz socijalne zaštite

Članak 4.

Prava iz socijalne zaštite, u smislu Federalnog zakona i ovog Zakona su:

1. novčana i druga materijalna pomoć;
2. osposobljavanje za život i rad;
3. smještaj u drugu obitelj;
4. smještaj u ustanovu socijalne zaštite;
5. usluge socijalnog i drugog stručnog rada;
6. kućna njega i pomoć u kući.

3. Uvjeti za stjecanje prava na novčanu i drugu materijalnu pomoć

Članak 5.

Novčana i druga materijalna pomoć sastoji se od:

- a) stalne novčane pomoći;
- b) novčane naknade za pomoć i njegu od strane druge osobe;
- c) druge materijalne pomoći.

Članak 6.

Pravo na novčanu i drugu materijalnu pomoć imaju osobe i obitelji pod uvjetima utvrđenim Federalnim zakonom i ovim Zakonom.

Pravo na pomoć iz stavka 1. ovog članka ostvaruje se kod nadležnog organa općine na čijem području osoba i obitelj imaju prebivalište, sukladno ovom Zakonu.

Članak 7.

Osnov za utvrđivanje novčanih i drugih materijalnih pomoći je prosječna netoplaća ostvarena u prethodnoj godini u Kantonu (u daljem tekstu: prosječna plaća).

Članak 8.

Nalaz i mišljenje o potpunoj nesposobnosti za samostalni rad i privređivanje daje u prvom stupnju lječnička komisija za

utvrđivanje nesposobnosti za rad koju obrazuje nadležni centar za socijalni rad.

Lječničku komisiju za utvrđivanje nesposobnosti za rad, u drugom stupnju obrazuje Ministarstvo za rad i socijalnu politiku Kantona (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Članak 9.

Nalazi, mišljenje s ocjenom o sposobnosti djece ometene u fizičkom ili psihičkom razvoju daje u prvom stupnju stručna komisija za ocjenjivanje sposobnosti djece ometene u fizičkom i psihičkom razvoju, koju obrazuje nadležni centar za socijalni rad.

Stručnu komisiju iz stavka 1. ovog članka u drugom stupnju obrazuje Ministarstvo.

Članak 10.

Dva ili više centara za socijalni rad mogu sporazumno da obrazuju zajedničke prvostupne komisije iz članova 8. i 9. ovog Zakona.

Članak 11.

Nalaz i mišljenje o postojanju potrebe za njegom i pomoći od strane druge osobe, za odrasle osobe utvrđuje komisija iz članka 8. stavak 1. ovog Zakona, a za djecu komisija iz članka 9. stavak 1. ovog Zakona.

Članak 12.

Postupak, sastav i način rada komisija iz članaka 8. i 9. te način i postupak ocjenjivanja nesposobnosti za rad, način i postupak za otkrivanje i evidenciju djece ometene u fizičkom ili psihičkom razvoju, te medicinski i drugi uvjeti za utvrđivanje potrebe za pomoć i njegu od strane druge osobe regulirat će se posebnim pravilnikom kojeg donosi ministar za rad i socijalnu politiku (u daljem tekstu: ministar).

a) Stalna novčana pomoć

Članak 13.

Pravo na stalnu novčanu pomoć ostvaruje osoba i obitelj na način i pod uvjetima utvrđenim Federalnim zakonom i ovim Zakonom.

Članak 14.

Pravo na stalnu novčanu pomoć ostvaruje osoba i obitelj ukoliko im prihodi zajedničkog kućanstva (u daljem tekstu: kućanstvo) nisu dovoljni za izdržavanje.

Članak 15.

Kućanstvu u smislu članka 14. ovog Zakona, prihodi nisu dovoljni za izdržavanje ako ukupna primanja po jednom članu kućanstva mjesečno ne prelaze 15% prosječne plaće.

Domaćinstvo koje ima osobu s invaliditetom i osobi sa stalnim smetnjama u fizičkom ili psihičkom razvoju prihodi nisu dovoljni za izdržavanje, ako ukupna primanja po članu kućanstva, mjesečno ne prelaze 20% prosječne plaće.

Članak 16.

Stalna novčana pomoć utvrđuje se u mjesečnom iznosu u visini razlike između najnižeg primanja dovoljnog za izdržavanje u smislu članka 15. ovog Zakona i ukupnog prihoda kućanstva.

Članak 17.

Ukupan prihod kućanstva čine prihodi koje članovi kućanstva ostvaruju temeljem:

1. plaća i drugih primanja iz radnog odnosa;
2. starosne, invalidske i obiteljske mirovine;
3. poljoprivredne djelatnosti;
4. primanja po propisima o boračko-invalidskoj zaštiti i zaštiti civilnih žrtava rata;
5. prihodi ostvareni temeljem imovinskog prava;
6. dopunskog rada.

Prihodom od poljoprivrednih djelatnosti u smislu stavka 1. točka 3. ovog članka smatra se katastarski prihod iz prethodne godine koji se dijeli sa dvanaest (12) mjeseci i sa brojem članova kućanstva.

Prihodom ostvarenim temeljem imovinskog prava u smislu stavka 1. točka 5. ovog članka smatra se prihod ostvaren prodajom imovine ili davanjem u zakup ili najam.

Prihodom u smislu stavka 1. ovog članka ne smatra se: novčana naknada temeljem invaliditeta za tjelesno oštećenje, novčana naknada za pomoć i njegu od strane druge osobe, dodatak na djecu i stipendije učenika i studenata.

Članak 18.

Obveza izdržavanja između srodnika utvrđuje se sukladno propisima koji reguliraju obiteljske odnose.

Smatra se da srodnik nije u mogućnosti da izvršava obvezu izdržavanja ukoliko mu prihodi po članu njegovog kućanstva mjesečno ne prelaze iznos 30% prosječne plaće.

b) Novčana naknada za pomoć i njegu od strane druge osobe

Članak 19.

Pravo na novčanu naknadu za pomoć i njegu od strane druge osobe ostvaruje osoba na način i pod uvjetima utvrđenim Federalnim zakonom i ovim Zakonom.

Članak 20.

Novčanu naknadu za pomoć i njegu od strane druge osobe, ostvaruju osobe čiji ukupan prihod po članu kućanstva mjesečno ne prelazi iznos 40% prosječne plaće.

Ukupne prihode kućanstva čine prihodi utvrđeni u članku 17. ovog Zakona.

Članak 21.

Osobe s težim i teškim stupnjom invaliditeta ostvaruju pravo na novčanu naknadu za pomoć i njegu, bez obzira na visinu primanja i da li su osposobljena za život i rad.

Članak 22.

Naknada za pomoć i njegu utvrđuje se u visini od 10% prosječne plaće.

Visina naknade za pomoć i njegu za osobe sa težim i teškim stupnjom invaliditeta, utvrđuje se u visini od 30% prosječne plaće.

c) Druge materijalne pomoći

Članak 23.

Druga materijalna pomoć, u smislu ovog Zakona, je privremena, jednokratna i druga novčana pomoć ili naturalno davanje

materijalno neosiguranim osobama ili obitelji koje se nađu u stanju socijalne potrebe.

Članak 24.

Privremena novčana pomoć se dodjeljuje za stanja socijalne potrebe nastale uslijed teškoće izazvane pretrpljenom prisilnom migracijom, repatrijacijom ili elementarnom nepogodom.

Privremena novčana pomoć se dodjeljuje sve dok stanje socijalne potrebe uslijed teškoće izazvane uzrocima iz stavka 1. ovog članka traje.

Članak 25.

Jednokratna novčana pomoć se dodjeljuje za stanja socijalne potrebe nastale uslijed smrti jednog ili više članova porodice, povratka s liječenja, otpuštanja sa izdržavanja kazne zatvora ili izvršavanja odgojne mjere, te i za druga stanja socijalne potrebe prema ocjeni centra za socijalni rad.

Jednokratna novčana pomoć može se dodijeliti istoj osobi ili obitelji najviše tri puta tijekom kalendarske godine.

Članak 26.

Privremena, odnosno jednokratna novčana pomoć iznosi do 30% prosječne plaće za osobe, a do 50% za obitelj.

Članak 27.

Naturalno davanje dodjeljuje se osobi ukoliko postoji bojazan da bi se novčana sredstva nenamjenski utrošila, a dodjeljuje se u visini jednokratne novčane pomoći.

Članak 28.

Korisnik prava iz socijalne zaštite predviđen ovim Zakonom ima pravo na subvencioniranje troškova sahrane - dženaze - pokopa u visini najnužnijih potreba za te svrhe, a najviše do 1,5 prosječne plaće, te i na druge subvencije sukladno posebnoj odluci Vlade Kantona.

4. Uvjeti za stjecanje prava za osposobljavanje za život i rad

Članak 29.

Pravo za osposobljavanje za život i rad ostvaruju djeca ometena u psihofizičkom razvoju i odrasle osobe s umanjnim psihofizičkim sposobnostima na način i pod uvjetima utvrđenim Federalnim zakonom i ovim Zakonom.

Članak 30.

Utvrđivanje postojanja temelja za ostvarivanje prava na osposobljavanje za život i rad vrše komisije iz članaka 8. i 9. ovog Zakona.

Postupak za utvrđivanje činjenica iz stavka 1. ovog članka, način rada komisije, način ostvarivanja suradnje s drugim učesnicima u postupku, ocjenjivanje radne sposobnosti, medicinska i druga dokumentacija potrebna za ocjenjivanje radne sposobnosti, sadržaj nalaza, ocjene i mišljenja, obrasci koji se upotrebljavaju i druga pitanja od značaja za ostvarenje ovih prava, regulirat će se pravilnikom koji donosi ministar.

Članak 31.

Osoba koja se radi osposobljavanja za život i rad upućuje na internatski smještaj ima pravo na troškove smještaja, ishrane i prijevoza.

Članak 32.

Troškove smještaja i prijevoza snosi osoba koja se smješta na internatski smještaj, roditelj, usvojitelj, staratelj ili srodnik koji je dužan da izdržava tu osobu ili druga pravna ili fizička osoba koje je preuzela ove obveze.

Obveza roditelja, usvojitelja, staratelja i srodnika u snošenju troškova iz stavka 1. ovog članka postoji, ukoliko prihodi po članu kućanstva prelaze visinu od 30% prosječne plaće.

Učešće osoba iz stavka 2. ovog članka u troškovima iz stavka 1. ovog članka, utvrđuje posebnom odlukom centar za socijalni rad, u visini razlike između iznosa ukupnog prihoda po članu kućanstva i iznosa od 30% prosječne plaće po članu kućanstva.

Troškove smještaja i prijevoza snosi centar za socijalni rad u visini iznosa razmjernog materijalnim mogućnostima osobe iz stavka 1. ovog članka utvrđenim na temelju kriterija iz stavaka 2. i 3. ovog članka.

Članak 33.

Djeci odnosno odraslim osobama osposobljenim za rad, pripada pravo na novčanu naknadu za vrijeme čekanja na zaposlenje prema propisima o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba.

5. Uvjeti za smještaj u drugu obitelj

Članak 34.

Pravo na smještaj u drugu obitelj mogu ostvariti osobe na način i pod uvjetima utvrđenim Federalnim zakonom i ovim Zakonom.

Članak 35.

O smještaju u drugu obitelj, kao i o prestanku smještaja odlučuje centar za socijalni rad na čijem području osoba ima prebivalište, a na način utvrđen federalnim zakonom.

Članak 36.

Hranitelj obitelji u koju se smještaju osobe ima pravo na naknadu.

Visina naknade iz stavka 1. ovog članka utvrđuje se u visini od 90% za djecu a 80% za odrasle osobe, od prosječne plaće.

Članak 37.

Troškove smještaja u drugu obitelj snose osobe iz članka 32. stavak 1. ovog Zakona u visini iznosa utvrđenog na način iz stavaka 2. i 3. članka 32., a centar za socijalni rad na način iz stavka 4. članka 32. ovog Zakona.

6. Uvjeti za smještaj u ustanovu socijalne zaštite

Članak 38.

Pravo na smještaj u ustanovu socijalne zaštite mogu ostvariti djeca i odrasle osobe na način i pod uvjetima utvrđenim Federalnim zakonom i ovim Zakonom.

Članak 39.

O smještaju u ustanovu socijalne zaštite odlučuje centar za socijalni rad na čijem području osoba ima prebivalište, a na način utvrđen ovim Zakonom i Federalnim zakonom.

Članak 40.

Troškove smještaja u ustanovu socijalne zaštite snose osobe iz članka 32. stavak 1. ovog Zakona, a centar za socijalni rad na način utvrđen u člancima 32. i 37. ovog Zakona.

7. Usluge socijalnog i drugog stručnog rada

Članak 41.

Pravo na usluge socijalnog i drugog stručnog rada mogu ostvariti pojedinci, obitelji društvene skupine na način utvrđen ovim Zakonom i Federalnim zakonom.

8. Kućna njega i pomoć u kući

Članak 42.

Pravo na kućnu njegu i pomoć u kući mogu ostvariti osobe na način utvrđen Federalnim zakonom.

9. Korisnici i prava iz socijalne zaštite koja propisuje općina

Članak 43.

Propisima općina može se proširiti krug korisnika i prava iz socijalne zaštite utvrđenih ovim Zakonom, sukladno programima razvoja socijalne zaštite i specifičnim prilikama u općini.

Općinskom odlukom utvrđuje se prošireni krug korisnika i prava iz socijalne zaštite i način osiguranja sredstava socijalne zaštite iz stavka 1. ovog članka.

10. Osnivanje i rad ustanova socijalne zaštite

Članak 44.

Ustanova socijalne zaštite može se osnovati, ako su pored općih uvjeta propisanih za osnivanje ustanova, ispunjeni i slijedeći uvjeti:

- da postoji trajna potreba za obavljanje određene djelatnosti socijalne zaštite;
- da su utvrđeni osnovni zadaci, dugoročni ciljevi, plan i program rada ustanove;
- da je osiguran odgovarajući prostor i oprema, za uspješan rad ustanove;
- da su osigurani potrebni stručni i drugi djelatnici;
- da je utvrđeno financiranje i materijalna sredstva potrebna za rad ustanove;
- i drugi uvjeti utvrđeni zakonom.

Članak 45.

Ministarstvo donosi rješenje o ispunjavanju uvjeta za osnivanje ustanove.

Članak 46.

Kada utvrdi da ustanova ne ispunjava zakonom propisane uvjete za obavljanje djelatnosti Ministarstvo će odrediti rok u kome je ustanova dužna otkloniti nedostatke.

Članak 47.

Ustanova prestaje s radom:

1. ako više ne postoji potreba za obavljanje djelatnosti ustanove;

2. ako prestanu da postoje uvjeti za obavljanje djelatnosti ustanove;

3. ako je ustanovi izrečena mjera zabrane obavljanja djelatnosti zbog toga što ne ispunjava uvjete sukladno zakonu a u roku, određenom u izrečenoj mjeri, nije ispunila te uvjete;

4. ako se pravomoćnom odlukom suda utvrdi ništavnost upisa u sudski registar;

5. ako je u nemogućnosti da ispunjava zakonom propisane obveze, a aktom o osnivanju nije utvrđena odgovornost osnivača za te obveze;

6. ako u određenom roku ne otkloni nedostatke;

7. ako se pripoji drugoj ustanovi, spoji sa drugom ustanovom ili podijeli na dvije ustanove;

8. ako se organizira u gospodarsko društvo;

9. u drugim slučajevima određenim zakonom ili aktom o osnivanju.

U slučajevima iz točki 1. do 6. stavka 1. ovog članka akt o prestanku rada ustanove donosi osnivač.

Aktom iz prethodnog stavka utvrđuje se način zaštite prava korisnika usluga i druga pitanja od značaja za prestanak rada ustanove, sukladno ovom Zakonu i pravilima ustanove.

Članak 48.

Ustanovu za obavljanje djelatnosti u oblasti socijalne zaštite može osnovati građanin, domaća i strana pravna i fizička osoba, pod uvjetima utvrđenim ovim Zakonom i zakonom o ustanovama.

Javnu ustanovu u oblasti socijalne zaštite može osnovati Sabor Kantona i općinsko vijeće.

Članak 49.

Ustanove su dužne na propisan način voditi evidenciju o korisnicima i pruženim uslugama, i o tomu redovito dostavljati izvješća Ministarstvu.

Ministar propisuje uputstvo iz stavka 1. ovog članka.

Članak 50.

Ministarstvo vodi registar ustanova koje obavljaju djelatnost socijalne zaštite.

Bliži propis o obliku i sadržaju obrasca, registra i postupku za upis u registar donosi Ministarstvo.

10.a. Centar za socijalni rad

Članak 51.

Centar za socijalni rad je višefunkcionalna ustanova socijalne zaštite, organizirana kao središnja institucija, otvorena za suradnju s NVO i drugim organizacijama koje na principima, suvremenog stručnog socijalnog rada uz angažiranje potrebnih profila stručnjaka organizira, supervizira i sprovodi ciljeve socijalne zaštite.

Centar za socijalni rad osigurava uvjete preveniranja nastajanja stanja socijalnih potreba, osposobljava pojedince, obitelji i društvene skupine da sami poduzimaju mjere za prevazilaženje nepovoljnog socijalnog stanja za normalan razvoj i napredovanje u životu.

Centar za socijalni rad, kao javnu ustanovu osniva Sabor Kantona, za područje jedne ili više općina.

Članak 52.

Teritorijalnu organizaciju centara za socijalni rad na području Kantona, te broj, vrstu i stupanj stručne spremlje stručnih djelatnika

u odnosu na broj pučanstva koje pokriva centar za socijalni rad utvrđuje Sabor Kantona na prijedlog Vlade Kantona, osnivačkim aktom.

Članak 53.

Organ upravljanja u centru za socijalni rad je upravni odbor, a organ rukovođenja direktor.

Članove upravnog odbora imenuje Vlada Kantona na period od 4 godine.

Direktora centra za socijalni rad imenuje upravni odbor na temelju provedenog natječaja uz prethodnu suglasnost Vlade Kantona.

Aktom o osnivanju i pravilima centra za socijalni rad bliže će se utvrditi djelokrug rada, upravljanja i rukovođenja centra za socijalni rad.

10.b. Zavod za proučavanje pojava i problema u oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštitu obitelji s djecom Tuzlanskog kantona

Članak 54.

Radi unapređenja djelatnosti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji s djecom, profesionalnog socijalnog rada, supervizije, razvojnog i istraživačkog rada, proučavanja pojava i problema u oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji s djecom, Sabor Kantona može osnovati Zavod za proučavanje pojava i problema u oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji s djecom.

10. c. Domovi za zaštitu osoba u stanju socijalne potrebe

Članak 55.

Domovi za zaštitu osoba u stanju socijalne potrebe (u daljem tekstu: Dom) pružaju usluge organiziranog smještaja, prehrane, socijalnog rada, zdravstvene zaštite, pomoći i njege, odmora i rekreacije ovih osoba.

Članak 56.

U okviru svog rada Dom može uz prethodnu suglasnost Ministarstva organizirati centar za poludnevni boravak ili cjelodnevni boravak štićenika, službu kućne njege pomoći u kući, savjetovalište i prihvatilište za osobe u stanju socijalne potrebe.

10.d. Centri za dnevni boravak

Članak 57.

Centri za dnevni boravak osoba u stanju socijalne potrebe pružaju usluge poludnevnog ili cjelodnevnog boravka, ishranu, održavanje osobne higijene, organizirani odmor i rekreaciju, stručnu pomoć, kulturno-zabavni život i druge usluge sukladno pravilima ustanove.

10.e. Službe kućne njege i pomoći u kući

Članak 58.

Službe kućne njege i pomoći u kući, pružaju pomoć kronično oboljelim ili iznemoglim starim osobama, osnovnu zdravstvenu pomoć, održavanje osobne higijene i higijene stana, obavljanje kućnih i drugih neophodnih poslova, pripremanje hrane, hranjenje i druge poslove sukladno pravilima ustanove.

10.f. Savjetovališta za osobe u stanju socijalne potrebe

Članak 59.

Savjetovališta za osobe u stanju socijalne potrebe vrše usluge individualnog i skupnog tretmana sukladno pravilima ustanove.

10.g. Prihvatilište za osobe u stanju socijalne potrebe

Članak 60.

Prihvatilište za osobe u stanju socijalne potrebe vrši prihvati, privremeni smještaj i ishranu te upućivanje u mjesto prebivališta, u vlastitu obitelj ili ustanovu socijalne zaštite u koju je smješten.

Članak 61.

Službe iz članka 56. ovog Zakona mogu se organizirati kao posebne ustanove socijalne zaštite, ukoliko se ukaže opravdana potreba za njima.

10.h. Domovi i drugi oblici smještaja za djecu i omladinu

Članak 62.

Domovi i drugi oblici smještaja za djecu i omladinu pružaju usluge cjelokupnog zbrinjavanja, odgoja, školovanja, vaspitanja, zdravstvene zaštite djece i omladine bez roditeljskog staranja, djece i omladine čiji je razvoj ometen obiteljskim prilikama i djece ometene u fizičkom ili psihičkom razvoju.

Domovi i drugi oblici smještaja osiguravaju smještaj i zaštitu djece iz stavka 1. ovog članka do 18 godina, iznimno iznad 18 godina ukoliko je potrebno djetetu osigurati dovršetak srednje naobrazbe, a na prijedlog centra za socijalni rad.

Domovi i drugi oblici smještaja za djecu i omladinu dužni su pružiti organiziranu i individualnu stručnu pomoć za uspješno savlađivanje programa vaspitanja i naobrazbe štićenika.

Domovi i drugi oblici smještaja za djecu i omladinu mogu koristiti usluge dječijih vrtića, u cilju bolje socijalizacije svojih štićenika.

Članak 63.

U okviru svog rada domovi i drugi oblici smještaja za djecu i omladinu mogu, uz prethodnu suglasnost Ministarstva, organizirati prihvatilište za trudnice i samohrane majke s djecom do 6 mjeseci starosti i smještaj žrtava nasilja u obitelji, sukladno svojim pravilima.

10.i. Organizacija rada ustanova

Članak 64.

Ustanove socijalne zaštite dužne su svojim aktom utvrditi organizaciju i sistematizaciju rada, raspored rada u ustanovi, način prijema i otpusta korisnika, kao i norme stručnog kadra u odnosu na broj štićenika i druga pitanja organiziranja rada sukladno zakonu o ustanovama i propisanim normativima.

10.j. Nadzor nad stručnim radom ustanova socijalne zaštite

Članak 65.

Nadzor nad stručnim radom ustanova socijalne zaštite ima za cilj unapređivanje stručnog rada, instruktaze i pravodobno ukazivanje na nepravilnosti i propuste u stručnom radu, radi poduzimanja odgovarajućih mjera potrebnih za sprječavanje ili otklanjanje štetnih posljedica (u daljem tekstu: nadzor).

Članak 66.

Nadzor se obavlja na temelju programa koji utvrđuje Ministarstvo.

Programom iz prethodnog stavka osigurava se stalni i neprekidni nadzor.

Članak 67.

Nadzor vrše službenici s posebnim ovlaštenjima.

Službenik s posebnim ovlaštenjima može biti osoba koja ima visoku stručnu spremu, VII/I stupanj stručne spreme i najmanje 5 godina radnog iskustva u struci.

Listu službenika sa posebnim ovlaštenjima utvrđuje Ministarstvo.

Članak 68.

Ustanova socijalne zaštite dužna je da službeniku s posebnim ovlaštenjima omogući obavljanje nadzora sukladno zakonu.

Članak 69.

Nadzor se sprovodi neposrednim uvidom u način obavljanja djelatnosti sa stajališta primjene zakona, drugih propisa i općih akata, u organizaciju rada, objekte, prostorije i opremu ustanova socijalne zaštite.

Članak 70.

Nakon obavljenog nadzora podnosi se izvješće Ministarstvu u roku od 8 dana.

Izvješće iz prethodnog stavka obvezno sadrži:

1. prikaz utvrđenog stanja,
2. prijedlog mjera i rokovi za otklanjanje nedostataka i
3. prijedlog drugih mjera koje službenik s posebnim ovlaštenjima smatra neophodnim.

Članak 71.

Ministarstvo je dužno da razmotri izvješće i utvrdi mjere za otklanjanje nedostataka i rokove za njihovo izvršavanje, te da o tomu obavijesti ustanovu socijalne zaštite u kojoj je nadzor izvršen, Vladu Kantona, odnosno općinskog načelnika u roku od 30 dana nakon izvršenog nadzora.

Članak 72.

U roku od 15 dana po isteku utvrđenog roka ustanova socijalne zaštite u kojoj je nadzor izvršen dužna je da pismeno izvijesti Ministarstvo o izvršenju utvrđenih mjera.

Ukoliko ustanova socijalne zaštite ne podnese izvješće u roku iz stavka 1. ovog članka ili ne izvrši utvrđene mjere, Ministarstvo podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka protiv ustanove socijalne zaštite, sukladno zakonu.

Članak 73.

Sredstva za obavljanje nadzora osiguravaju se u proračunu Kantona.

Članak 74.

Ustanova socijalne zaštite obvezno organizira i sprovodi nadzor nad stručnim radom svojih djelatnika koji obavljaju poslove socijalne zaštite.

Organiziranje i sprovođenje nadzora iz prethodnog stavka vrši se na način utvrđen općim aktom ustanove socijalne zaštite.

10.k. Supervizija**Članak 75.**

Supervizija ima za cilj kontinuirani stručni razvoj socijalnih djelatnika i drugih stručnjaka radi unapređenja socijalnog rada.

Članak 76.

Supervizija se obavlja na temelju uputstva kojeg donosi Ministarstvo.

Članak 77.

Superviziju vrše supervizori.

Supervizor može biti osoba koja ima diplomu - certifikat o završenoj edukaciji za supervizora.

Listu supervizora utvrđuje ministar.

Članak 78.

Ustanova socijalne zaštite dužna je socijalnim djelatnicima i drugim stručnjacima omogućiti prisustvo superviziji.

11. Invalidske udruge**Članak 79.**

U cilju ostvarivanja boljeg položaja i zaštite osoba s invaliditetom i osoba ometenih u fizičkom ili psihičkom razvoju i zadovoljavanja njihovih potreba, ovisno o vrsti i stupnju invalidnosti, mogu se osnivati invalidske udruge, kao udruge građana.

Invalidske udruge osnivaju se na način i po postupku utvrđenom ovim Zakonom i Federalnim zakonom.

Članak 80.

Bliže odredbe postupka osnivanja invalidskih udruga, kao i druga pitanja od značaja za rad tih udruga utvrđuju se posebnim propisom, kojeg donosi Vlada Kantona na prijedlog ministra.

III. ZAŠTITA CIVILNIH ŽRTAVA RATA**1. Pojam civilne žrtve rata****Članak 81.**

Civilna žrtva rata, u smislu ovog Zakona, je osoba kod koje je nastupilo tjelesno oštećenje zbog rane, povrede, ozljede ili bolesti zadobivene, odnosno pogoršane ili ispoljene pod okolnostima iz Federalnog zakona.

Civilnim žrtvama rata, odnosno članovima obitelji civilnih žrtava rata, u smislu ovog Zakona, smatraju se i druge osobe kojima je to svojstvo priznato Federalnim zakonom.

Članak 82.

Radi ostvarivanja prava utvrđenog ovim i Federalnim zakonom civilne žrtve rata se razvrstavaju prema utvrđenom procentu tjelesnog oštećenja, u šest skupina utvrđenih Federalnim zakonom.

2. Prava civilnih žrtava rata

Članak 83.

Civilne žrtve rata, po Federalnom zakonu i ovom Zakonu, imaju slijedeća prava:

1. osobnu invalidninu;
2. dodatak za njegu i pomoć druge osobe;
3. ortopedski dodatak;
4. obiteljsku invalidninu;
5. dodatak na djecu;
6. pomoć u troškovima liječenja i nabavci ortopedskih pomagala;

7. osposobljavanje za rad (profesionalna rehabilitacija, prekvalifikacija i dokvalifikacija);

8. prioritarno zapošljavanje.

Prava iz stavka 1. točki 1., 2., 3., 4. i 5. ovog članka ostvaruju se pod uvjetima, na način i po postupku utvrđenim Federalnim zakonom.

Prava iz stavka 1. točki 6., 7. i 8. ovog članka ostvaruju se pod uvjetima, na način i po postupku utvrđenih ovim Zakonom.

Općina može utvrditi i druga prava i proširiti obim prava utvrđenim Federalnim zakonom i ovim Zakonom na temelju svojih materijalnih mogućnosti i drugih potreba civilnih žrtava rata.

Članak 84.

Pravo na pomoć u troškovima liječenja i nabavke ortopedskih pomagala imaju civilne žrtve rata koje su ostvarile pravo na dodatak za njegu i pomoć od strane druge osobe i ortopedski dodatak, u iznosu, na način i po postupku koji utvrđuje posebnim propisom ministar.

Članak 85.

Pravo na osposobljavanje na rad (profesionalna rehabilitacija, prekvalifikacija i dokvalifikacija) i prioritarno zapošljavanje imaju civilne žrtve rata pod uvjetima i na način predviđen propisima o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba.

Članak 86.

Nalaz i mišljenje o stupnju tjelesnog oštećenja, potrebi na dodatak za njegu i pomoć od strane druge osobe, potrebi na ortopedski dodatak kao i nesposobnost za privređivanje, daju liječničke komisije nadležne za pregled vojnih invalida u postupku i na način propisan za vojne invalide.

IV. ZAŠTITA OBITELJI S DJECOM

1. Osnovna prava obitelji s djecom

Članak 87.

Osnovna prava koja, u smislu Federalnog zakona i ovog Zakona, ostvaruju obitelji s djecom su:

- a) dodatak na djecu;
- b) naknada umjesto plaće ženi - majci, odnosno drugoj osobi u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje s posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta;
- c) novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja ženi - majci, odnosno drugoj osobi koja nije u radnom odnosu;
- d) jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta;
- e) pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci i dodatna ishrana za majke - dojilje;
- f) posebni psihosocijalni tretman bračnih drugova koji žele djecu i trudnicama;

g) smještaj djece uz osiguranu ishranu u ustanovama predškolskog odgoja;

h) osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave u školama osnovne naobrazbe;

i) školarine i stipendije dacima i studentima.

Članak 88.

Propisima općine mogu se utvrditi i druga prava obitelji s djecom.

a) Dodatak na djecu

Članak 89.

Dodatak na djecu (u daljem tekstu: dječiji dodatak) imaju obitelji koje imaju prebivalište u Kantonu.

Članak 90.

Pravo na dječiji dodatak osigurava se obitelji čiji mjesečni prihod po članu kućanstva ne prelazi iznos od 15% prosječne plaće.

Iznos dječijeg dodatka utvrđuje Ministarstvo posebnom odlukom i ne može biti manji od 5% prosječne plaće.

Članak 91.

Ukupan prihod kućanstva čine prihodi koje članovi kućanstva ostvaruju u smislu članka 17. ovog Zakona.

Članak 92.

Djetetu bez oba ili jednog roditelja, obitelji koja ima dijete ometeno u fizičkom ili psihičkom razvoju i obitelji u kojoj su oba ili jedan roditelj invalidi, pripada pravo na dječiji dodatak bez obzira na imovinske uvjete, uvećan za 50%.

Članak 93.

Pravo na dječiji dodatak obvezno pripada djetetu do navršene 15 godine života ukoliko ispunjava uvjete predviđene ovim Zakonom.

Djeca starija od 15 godina života ostvaruju pravo na dječiji dodatak:

1. ako se nalaze na redovitoj naobrazbi u osnovnim, srednjim i višim školama, akademijama ili fakultetu, a najduže do navršene 27. godine života;
2. ako su nesposobni za samostalan život i rad, a nesposobnost je nastupila do 15 godine života ili tijekom redovite naobrazbe, za cijelo vrijeme trajanja nesposobnosti.

Dječiji dodatak isplaćuje se i za vrijeme školskog raspusta.

Članak 94.

Dječiji dodatak isplaćuje se i za vrijeme dok je dijete uslijed bolesti ili liječenja, spriječeno da izvršava svoje obveze u školi odnosno fakultetu, ali najdalje do navršene 27. godine života.

Članak 95.

Dječiji dodatak ne pripada djeci koja su smještene u ustanove dječije i socijalne zaštite.

Članak 96.

Dječiji dodatak prestaje za dijete koje stupi u brak.

Ukoliko se utvrdi da se dječiji dodatak nenamjenski koristi, nadležni organ starateljstva može odrediti da se dječiji dodatak

isplaćuje drugom roditelju ili osobi kod kojeg se dijete nalazi na izdržavanju.

Članak 97.

Dječiji dodatak za zaposlene djelatnike isplaćuje poslodavatelj kod koga su zaposleni, zajedno uz isplatu plaće, ukoliko ne bude drukčije propisano aktom Ministarstva.

Isplatu dječijeg dodatka ostalim korisnicima uređuje ministar, posebnim aktom.

b) Naknada umjesto plaće ženi - majci, odnosno drugoj osobi u radnom odnosu za vrijeme dok odsustvuje s posla, radi trudnoće, porođaja i njege djeteta

Članak 98.

Naknada umjesto plaće (u daljem tekstu: naknada plaće) ženi - majci, odnosno ocu djeteta ili usvojitelju ili staratelju u radnom odnosu za vrijeme dok odsustvuje s posla radi trudnoće, porođaja odnosno njege djeteta ostvaruje se sukladno propisima o radu i ovom Zakonu.

Članak 99.

Naknada plaće iz članka 98. ovog Zakona utvrđuje se u procentu od 90% ostvarene prosječne plaće u periodu od 6 mjeseci prije porođaja, valorizirane temeljem rasta plaće na području Kantona u tom periodu, s tim da ne može biti niža od 30% prosječne plaće.

Naknadu plaće iz stavka 1. ovog članka obračunava i isplaćuje korisniku iz svojih sredstava poslodavatelj kod kojeg je korisnik naknade u radnom odnosu.

Bliže odredbe o načinu obračuna i isplate naknade iz stavka 1. ovog članka propisuje Ministarstvo posebnim aktom.

c) Novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja ženi-majci, odnosno drugoj osobi koja nije u radnom odnosu

Članak 100.

Novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja ženi - majci, odnosno ocu djeteta u slučaju smrti majke, ako majka napusti dijete ili ako je majka iz opravdanih razloga spriječena da koristi ovo pravo ili usvojitelju ili staratelju, koji nije u radnom odnosu, ostvaruje se sukladno propisima o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba u periodu kao i za ženu - majku u radnom odnosu.

Članak 101.

Novčana pomoć iz članka 100. ovog Zakona utvrđuje se u mjesečnom iznosu od 10% prosječne plaće.

Bliže odredbe o načinu obračuna i isplate pomoći iz stavka 1. ovog članka propisuje Ministarstvo posebnim aktom.

d) Jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta

Članak 102.

Jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta ostvaruje se u iznosu od 15% prosječne plaće.

Pravo iz stavka 1. ovog članka ostvaruje se ukoliko su ispunjeni uvjeti za ostvarivanje dodatka na djecu.

Bliže odredbe o načinu obračuna i isplate pomoći iz stavka 1. ovog članka propisuje Ministarstvo posebnim aktom.

e) Pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci i dodatna ishrana za majke - dojilje

Članak 103.

Pravo na pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci i dodatak na ishranu za majke dojilje imaju korisnici prava na jednokratnu pomoć za opremu novorođenog djeteta.

Pravo iz stavka 1. ovog članka ostvaruje se u vidu mjesečnog naturalnog davanja u prehrambenim proizvodima.

Vrijednost naturalnog mjesečnog davanja ne može biti manja od 10% prosječne plaće, a utvrđuje je Ministarstvo posebnom odlukom.

Bliže odredbe o realizaciji prava iz stavka 1. ovog članka osiguravaju se na način utvrđen posebnim aktom Ministarstva.

f) Posebni psihosocijalni tretman bračnih drugova koji žele djecu i za trudnice

Članak 104.

Pravo na poseban psihosocijalni tretman bračnih drugova koji žele djecu i trudnica ostvaruje se u porodičnom savjetovalištu obrazovanom pri centru za socijalni rad.

Za ostvarivanje prava iz stavka 1. ovog članka, mogu se osnovati posebne ustanove.

g) Smještaj djece uz osiguranu ishranu u ustanovama predškolskog odgoja

Članak 105.

Uvjeti, način i postupak smještaja djece u ustanovama predškolskog odgoja i naobrazbe utvrđuje se posebnim zakonom.

Pravo na subvenciju dijela troškova boravka djece u predškolskoj ustanovi ostvaruje se sukladno odluci Ministarstva o subvencioniranju troškova smještaja djece u predškolskim ustanovama.

h) Osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave u školama osnovne naobrazbe

Članak 106.

Pravo na osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave u školama osnovne naobrazbe ostvaruju djeca iz obitelji koje su se našle u stanju socijalne potrebe.

Uvjeti i način osiguranja jednog obroka iz stavka 1. ovog članka utvrđuju se posebnom odlukom Vlade Kantona.

i) Školarine i stipendije đacima i studentima

Članak 107.

Pravo na školarine i stipendije imaju đaci i studenti sa područja Kantona koji zadovoljavaju kriterije za ostvarivanje ovog prava.

Kriterije za ostvarenje prava iz prethodnog stavka utvrđuje Vlada Kantona, a na prijedlog Ministarstva naobrazbe, znanosti, kulture i športa.

2) Dječija nedjelja

Članak 108.

Za "Dječiju nedjelju" tijekom cijelog mjeseca listopada naplaćivat će se novčani iznosi na način utvrđen Federalnim zakonom i ovim Zakonom.

Članak 109.

Naplaćivanje novčanih iznosa utvrđenih Federalnim zakonom i odlukom Vlade Federacije BiH, gospodarska društva, poslodavci i druge pravne i fizičke osobe, koje vrše naplatu na području Kantona, dužne su uplatiti te iznose na poseban račun proračuna Kantona u roku od 15 dana po isteku mjeseca listopada.

Kantonalni ministar nadležan za financije bliže će propisati način naplate novčanih iznosa iz članka 108. ovog Zakona.

Članak 110.

Ministarstvo, uplaćena i osigurana sredstva u proračunu Kantona sa pozicije "Dječija nedjelja", raspoređuje organizatorima manifestacija i akcija posvećenih djeci i unapređenju razvoja društvene skrbi o djeci.

V. POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVA IZ SOCIJALNE ZAŠTITE, ZAŠTITE CIVILNIH ŽRTAVA RATA I ZAŠTITE OBITELJI S DJECOM

Članak 111.

U postupku za ostvarivanje prava po ovom Zakonu primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

Članak 112.

O pravima utvrđenim Federalnim zakonom i ovim Zakonom u prvom stupnju rješava nadležni centar za socijalni rad.

O žalbi protiv rješenja prvostupnog organa, rješava Ministarstvo.

Drugostupno rješenje Ministarstva je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

Članak 113.

Postupak za ostvarivanje prava po ovom Zakonu pokreće se na zahtjev osobe kojoj je potrebna zaštita ili člana kućanstva, u smislu ovog Zakona.

Osobe, odnosno članovi kućanstva dužni su uz zahtjev za ostvarivanje prava utvrđenih ovim Zakonom priložiti svu dokumentaciju neophodno potrebnu za ostvarenje konkretnog prava.

Postupak za ostvarenje prava iz socijalne zaštite pokrenut će nadležni centar za socijalni rad, po službenoj dužnosti, nakon saznanja ili obavijesti od strane srodnika, građana, organa, organizacija ili zajednica.

Članak 114.

Prava po ovom Zakonu pripadaju korisniku od prvog dana narednog mjeseca od podnošenja zahtjeva, odnosno pokretanja postupka po službenoj dužnosti u smislu ovog Zakona.

Članak 115.

Korisnik prava po ovom Zakonu dužan je da prijavi svaku promjenu koja je od utjecaja na ostvarivanje i obim tog prava, u roku od 30 dana od dana nastale promjene.

Članak 116.

Osobama s područja drugog kantona koje se nađu u stanju socijalne potrebe, pružit će se odgovarajući oblik socijalne zaštite

od strane nadležnog centra za socijalni rad i omogućiti povratak u mjesto prebivališta.

Članak 117.

Osoba kojoj se ne može utvrditi prebivalište ostvaruje potreban oblik socijalne zaštite u nadležnom centru za socijalni rad.

Članak 118.

Prvostupno rješenje kojim se utvrđuju prava po ovom Zakonu podliježe reviziji.

Reviziju, po službenoj dužnosti, vrši Ministarstvo.

Ako je protiv prvostupnog rješenja izjavljena žalba, o reviziji i žalbi rješava se istim rješenjem.

Rješenje o reviziji i žalbi iz stavka 3. ovog članka ne odlaže izvršenje rješenja.

Članak 119.

Prvostupni organ čije je rješenje u reviziji poništeno i predmet vraćen na ponovni postupak donosi novo rješenje.

Novo rješenje podliježe reviziji u kojoj se ispituje da li je novo rješenje sukladno razlozima zbog kojih je ranije rješenje poništeno.

Ako protiv rješenja prvostupnog organa koje podliježe reviziji nije izjavljena žalba, a revizija ne bude izvršena u roku od 3 mjeseca od dana isteka roka na žalbu, smatra se da je revizija izvršena i da je data suglasnost na prvostupno rješenje.

Članak 120.

Obračun i isplatu po ovom Zakonu vrši nadležni centar za socijalni rad, odnosno nadležna općinska služba, ukoliko za pojedine slučajeve ovim Zakonom nije drukčije određeno.

Obračun i isplata se vrši korisniku na teret Ministarstva.

Ministarstvo je obvezno putem nadležnog centra za socijalni rad vratiti isplaćeni iznos isplati telju, koji nije centar za socijalni rad ili općinska služba, u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva za povrat.

O izvršenim isplatama vodi se propisana evidencija.

Članak 121.

Osoba odnosno kućanstvo kome su isplaćena primanja na koja nije imalo pravo po ovom Zakonu ili mu nije pripadala u tom obimu, dužno je vratiti primljeni iznos, odnosno razliku između primljenog i stvarno pripadajućeg iznosa.

Ako korisnik ne vrati iznos iz stavka 1. ovog članka u roku koji odredi nadležni centar za socijalni rad, povrat tog iznosa ostvarit će se tužbom kod nadležnog suda.

VI. FINANCIRANJE SOCIJALNE ZAŠTITE, ZAŠTITE CIVILNIH ŽRTAVA RATA I ZAŠTITE OBITELJI S DJECOM

Članak 122.

Sredstva za financiranje socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji s djecom osiguravaju se sukladno propisom Federacije i Kantona iz:

- proračuna Kantona;
- proračuna općine;
- ulaganja osnivača;
- gospodarskih i uslužnih djelatnosti ustanova;
- osobnog učešća korisnika i njegovih srodnika;
- legata, poklona i zavještanja;
- drugih izvora sukladno propisu.

